

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 562/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **ProfiCarsTeam, s. r. o.**, IČO 46 685 138, Litovelská 608/11, Kysucké Nové Mesto, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Olosom, Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 41C/91/2020 zo 7. decembra 2020 a uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 7Co/72/2021 zo 16. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenia a priznať náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka prevádzkuje servis motorových vozidiel a o servis vozidla AUDI A4 požiadal aj [REDACTED] (ďalej aj „žalobca“). Z ich vzťahu však vznikol spor o oprave vozidla, ktorý vyústil do zadržania vozidla sťažovateľkou z titulu zádržného práva, kým žalobca neuhradí fakturovanú cenu opravy 747,60 eur. Žalobca podal žalobu o vydanie vozidla a počas konania podal návrh aj na vydanie neodkladného opatrenia rovnakého obsahu ako žaloba. Touto ústavnou sťažnosťou

bolo napadnuté vyhovujúce rozhodnutie okresného súdu o neodkladnom opatrení, ktoré bolo potvrdené aj uznesením odvolacieho krajského súdu.

3. Okresný súd konštatoval, že sťažovateľka nebude neodkladným opatrením neprimerane obmedzená a cenu opravy si môže uplatniť žalobou na súde. Zohľadnil aj poškodenie vozidla vandalmi v areáli sťažovateľky. Krajský súd vyhodnotil napadnuté rozhodnutie ako vecne správne a právo sťažovateľky spochybnil tým, že podľa § 151s ods. 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) neupovedomila dlžníka o zádržnom práve bez zbytočného odkladu. Podľa krajského súdu okolnosti prípadu nijako nebránili nariadeniu neodkladného opatrenia v znení žalobného návrhu a neexistoval dôvod, aby sťažovateľka vozidlo ďalej zadržovala.

4. Na základe neodkladného opatrenia došlo k exekúcii, vydaniu vozidla a následnému späťvzatiu žaloby a zastaveniu konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka uviedla, že v tomto prípade ide o nezvratné skončovanie predmetu súdneho konania vo veci samej nariadením neodkladného opatrenia. Sťažovateľka je toho názoru, že následok neodkladného opatrenia absolútne zmarí vedenie konania vo veci samej na úkor postavenia a práv sťažovateľky vrátane dopadu na rozhodnutie o trovách konania. Ďalej tvrdí, že žalobca faktúru za vykonané servisné práce neuhradil, a preto sťažovateľka postupovala v zmysle § 151s OZ. Tiež uviedla, že motorové vozidlo žalobca odhlásil z evidencie z dôvodu, že nebolo spôsobilé na premávku na pozemných komunikáciách a žalobca dlhodobo používal iné vozidlo. Okrem iného tvrdí, že všeobecné súdy jej odňali možnosť reagovať na nepravdivé tvrdenia žalobcu. V závere poznamenala, že žalobca vydané neodkladné opatrenie uplatnil ako exekučný titul v exekúcii sp. zn. 385EX/235/2021. Preto sťažovateľka motorové vozidlo 9. júla 2021 vydala. Žalobca 21. júla 2021 vzal žalobu vo veci samej späť a okresný súd uznesením z 22. júla 2021 konanie vo veci samej zastavil.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým uznesením okresného súdu:

7. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana

ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

8. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jej dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014).

9. Ako z ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľka proti uzneseniu okresného súdu podala odvolanie, o ktorom následne rozhodol krajský súd, preto právomoc krajského súdu na preskúmanie uznesenia okresného súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZUS“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým uznesením krajského súdu:

10. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

11. Úlohou ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

12. Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Postup v súdnom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, výklad iných než ústavných predpisov a ich aplikácia sú pri riešení konkrétnych prípadov

záležitosťou všeobecných súdov. Ústavnému súdu preto neprislúcha posudzovať zákonnosť vydaných súdnych rozhodnutí za predpokladu, že nimi nebolo porušené ústavou zaručené právo či sloboda. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08).

13. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

14. Bez potreby obsiahlejších doktrinálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľky je potrebné vzhľadom na predmet sporu pred všeobecnými súdmi v sťažovateľkinej veci poukázať na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa neodkladných opatrení (predtým „predbežných opatrení“ v zmysle Občianskeho súdneho poriadku). Ústavný súd už vo veciach sp. zn. II. ÚS 741/2017, sp. zn. II. ÚS 447/2017, sp. zn. II. ÚS 340/2015 *mutatis mutandis* uviedol, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Posúdenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Aj v konaniach, v rámci ktorých všeobecný súd rozhoduje o neodkladných opatreniach, musia byť dodržané minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu. To znamená, že takéto rozhodnutie musí obsahovať výrok, ktorý je koncentrovaným vyjadrením odôvodnenia právneho názoru všeobecného súdu.

15. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitelné alebo odstrániteľné následnou činnosťou všeobecného súdu napr. v konaní o veci samej (porov. I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013).

16. Za nosnú sťažnostnú argumentáciu považuje sťažovateľka spôsob vybavenia veci všeobecnými súdmi, ktoré neodkladným opatrením s totožným znením ako v žalobe vyčerpali predmet konania vo veci samej, a tak sťažovateľka mala prísť o možnosť využiť štandardy civilného procesu na svoju obranu.

17. Sťažovateľka mala možnosť argumentovať v odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu o neodkladnom opatrení a využila možnosť argumentácie aj vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu (replika). Mala tak bezpochyby dostatočný priestor na svoju obranu vo vzťahu k výroku neodkladného opatrenia, čo aj využila.

18. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (§ 330 ods. 2 Civilného sporového poriadku). Krajský súd k tomuto ustanoveniu uviedol, že v prípade, ak to povaha veci pripúšťa, môže súd nariadiť také neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej, t. j. rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej v prípade, ak neodkladné opatrenie konzumuje vec samú. Teda kritériom pre aplikovateľnosť a pripustenie tejto úpravy je skutočnosť, že povaha veci a okolnosti prípadu to dovoľujú.

19. Ústavný súd si uvedomuje rozdielnosť bývalej právnej úpravy predbežných opatrení a súčasnej právnej úpravy neodkladných opatrení. Inak povedané, prijatím Civilného sporového poriadku sa zmenila koncepcia právnej úpravy predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej bolo cieľom predbežných opatrení dočasne upraviť pomery účastníkov konania a následne rozhodnúť vo veci samej, resp. cieľom bolo eliminovať ohrozenie budúcej exekúcie. Nová právna úprava upúšťa od doterajšej koncepcie predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení navrhovaných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Nová právna úprava pripúšťa nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (§ 330 ods. 2 Civilného sporového poriadku), na rozdiel od úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku, pri ktorej dočasnosť predbežných opatrení v zásade vylučovala možnosť takého výroku, ktorý by bol obsahovo totožný s výrokom vo veci samej.

20. Ústavný súd za takýchto okolností nevidí dôvod konštatovať ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Namietaný spôsob vybavenia veci procesné právo nevyklučuje, všeobecné súdy svoje rozhodnutia odôvodnili a sťažovateľke vytvorili priestor na procesnú obranu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia odpovedá na podstatné tvrdenia a námietky sťažovateľky. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti napadnutého uznesenia.

21. Ústavný súd zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Ústavný súd preto vychádzal aj zo záverov okresného súdu, ktorého rozhodnutie krajský súd označil za vecne správne.

22. Odôvodnenia napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu sú vyargumentované, netrpia vadou nelogickosti či arbitrability. Samotné napadnuté uznesenia boli navyše výsledkom procesného postupu, ktorý bol zákonný a procesnými právnymi normami predpokladaný pre túto formu rozhodovania všeobecných súdov. Ani v tomto smere ústavný súd teda nenašiel pochybenia všeobecných súdov spočívajúce v procesnom excese takej intenzity, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porov. III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07) a ktorý by oprávňoval ústavný súd zasiahnuť do napadnutých uznesení o neodkladnom opatrení.

23. Ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľky neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože sú zjavne neopodstatnené. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona

o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je to aj v tomto prípade. Preto ústavný súd sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZUS odmietol.

24. Pre úplnosť ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti neuviedla konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu jej práv v súvislosti s podstatným dôvodom krajského súdu, ktorý jej vytkol porušenie povinnosti bez zbytočného odkladu upovedomiť dlžníka o zadržaní veci a jeho dôvodoch podľa § 151s ods. 4 Občianskeho zákonníka, a to až s dopadom na existenciu zádržného práva. Ústavný súd preto v tejto súvislosti konštatuje nedostatok náležitostí ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) ZUS s dôsledkom odmietnutia ústavnej sťažnosti pre nesplnenie náležitostí ústavnej sťažnosti v tejto časti [§ 56 ods. 2 písm. c) ZUS].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Robert Šorl
predseda senátu